

Det, der bestaar

Bor Guds Ord bestaar evindeligt.
(Ef. 40, 8.)

Apostelen Peter.

(Fortællelse.)

Apostelen Peter er Hovedpersonen (næst Herren selv) i den Virksomhed, der fortælles om i den første Salvel af Apostlenes Gerninger.

Straks efter Kristi Himmelfart træder han frem som Lederen blandt Apostlene og de øvrige Disciple. I Dagene mellem Kristi Himmelfart og Pnsten staa han op midt iblandt Brødrene og foreslaar at vælge en Mand til Apostel i Stedet for Judas.

Han udnævner ingen men siger blot som Fingerpeg i Retning af, hvem Valget bør falde paa: „Derfor bør en af de Mænd, som var sammen med os i hele den Tid da den Herre Jesus gik ind og ud hos os, lige fra Johannes's Daab indtil den Dag, da han blev optagen fra os, blive Vidne sammen med os om hans Opstandelse“ (Kap. 1, 15—25).

Her er ikke særlig andet at lægge Mærke til hos Peter, end at han er den resolute Handlingens Mand, der har Øje for, hvordan Manden maa være, der skal være Vidne sammen med de øvrige om Herrens Opstandelse.

I andet Kap. har vi saa, hvad vi plejer at kalde Peters Pinseprædiken; men som dog ikke er en Prædiken i samme Forstand, som vi nu taler om Prædiken. Det er snarere, hvad vi nu vilde kalde en Vejlednings tale.

Men Vejledningen er overordentlig. Med Herrens Befaling til sine Apostle om at gaa ud i al Verden og gøre alle Folkslagene til sine Disciple som Forudsætning sidder de og venter i Jerusalem paa at blive „iført Kraft fra det Høje“.

Saa kommer Kraften. Manden falder paa Apostlene, saa de taler om Guds store Gerninger i Tungeemaal, som de forskellige i den Mængde, der er strømmet sammen, fortaar.

Kun saa skønner, hvad det er, der bryder frem. Nogle begynder at spotte og sige, at Talerne er drukne af Hød Vin. Det er egentlig denne Spot, der kalder Peters Tale frem. Vi skal kun lægge Mærke til denne Tale for saa vidt den karakteriserer Peter.

Han staa frem med de elleve og opløfter Røsten. Og saa tiltaler han dem: „I jødiske Mænd og I, som bo i Jerusalem! det være eder vitteligt og laaner Øre til mine Ord!“ Han er sig bevidst, han har et Ord at sige, som de bør laane Øre til.

Han gaar saa lige løs paa Spotterne, men med Argumenter og Beviser fra deres hellige Skrifter; han begrunder Underet, der er sket.

Saa tiltaler han sine Tilhørere nok en Gang, men nu kalder han dem „israeltiske Mænd“, og saa gaar han over til at tale til dem om Jesus af Nazareth, der „ved kraftige Gerninger og Undere og Tegn“ var bevist at være Kristus, men hvem de „med løslige Sænder“ havde ihjelslaaet. Gam har Gud oprejst fra de døde op.

Talen er rammende. Den gaar ikke uden om den foreliggende Virkelighed. Den er modig og uden Familien; men ikke desto mindre er Peter henrykket. Han tiltaler sine Tilhørere endnu engang, denne Gang: „I Mænd, Brødre!“

Det er mægtige Ord, han slutter med: „Derfor skal hele Israels Guds vide forviist, at denne Jesus, hvem I korsfættede, har Gud givet som I korsfættede, har Gud stiftet.“ Den Sag er klar, og Peter taler klare Ord derom.

Men lige saa uforbeholdent, som han siger, at de korsfættede Jesus af Nazaret, og saa bestemte som han hævder, at Gud har gjort ham til Herre og til Kristus, lige saa klart siger han til dem, hvem hans Ord gik til Hjerte, og som spurgt: „I Mænd, Brødre! hvad skulle vi gøre?“ at de skulde vende om og lade sig døbe i Jesu Kristi Navn, saa skulde de saa Syndernes Forladelse og de Helligaands Gave.

Der er intet frastødende i hans Tale; den er dragende. Den vil drage Synderne hen til ham, de i deres Blindhed har forkastet og forstøjet.

Den drager da ogsaa, som vel næppe nogen anden Tale har draget — 3000 Sjæle drages til ham, som de havde regnet for mindre end intet, men som nu daabede sin Frelsernavn for dem.

I tredje Kap. fortælles, at Peter og Johannes gik op i Helligdommen i Bedetimen. De traf en stakkels lam Mand ved Døren til Helligdommen. Denne, bad Apostlene, som andre, om en Almisse. Peter beder ham se paa dem, og saa siger han: „Sølv og Guld ejer jeg ikke, men hvad jeg har, det giver jeg dig: I Jesu Kristi Nazaraerens Navn staa op og gaa!“

Peter greb saa Mandens højre Haand, og straks blev hans Ven og Ankler stærke, og han sprang op og stød og gik med dem ind i Helligdommen, hvor han gik omkring og sprang og lovede Gud.

Det er den første underfulde Helbredelse ved Apostlene, vi læser om. Men Underkraften skal vi siden omtale, baade som den viste sig Pnstedag og senere.

Men den underfulde Helbredelse greb Folk, saa de strømmede sammen om de to Apostle i den Søjlegang, som kaldes Salomons, og det gik Peter Anledning til at holde nok en Vejlednings tale.

Han begynder: „I israeltiske Mænd! Hvorfor undrer I eder over dette? eller hvorfor stirre I paa os, som om vi af egen Magt eller Gudfrugtighed havde gjort, at han kan gaa?“

Og saa taler han til dem om Jesus, hvem de forstøjet og forestrafte en Morder for ham. De overgav ham til Pilatus, men han dømt, at han var uskyldig. Alligevel fik de Livets Hjerte slaaet ihjel. Men Gud oprejste og herliggjorde ham.

Men ogsaa her møder vi ikke alene det, der rammer Synderen lige i Ansigtet, eller Hjertet, men ogsaa det dragende Element. Men før vi ser, hvilken Virkning, det dragende Ord her har, kommer Prædikerne og Hovedsmanden for Helligdommen og Sædsværerne over dem. Følgen deraf skal vi saa se om, vil Gud, næste Gang.

Helligaands Mentshed.

Waupaca, Wisconsin.

Red. Post. G. Grill.

Om nogle saa klar kan det danske lutheriske Kirkearbejde paa disse Egne fejre sit 50-års Jubilæum, og det vil derfor være i sin Orden at se lidt tilbage paa dette og den Besøftning, der er arbejdet iblandt, for om muligt at saa Øje paa den Udvikling, som har gaaet for sig i dette Tidrum, saa meget mere som det har gennemgaaet ikke saa faa Facer.

Det er en Selvsjæle, at det danske Kirkearbejde hænger sammen med den danske Indvandring og er betinget af denne. Men i de Dage var der ingen, som tænkte paa at nedskrive sine Oplevelser. — Immigranter tænker i Reglen sin paa at komme i Stilling og tjene Pengene — og derfor er det ikke let at saa hel Klarhed over Begyndelsen; filmed da de enkelte, som kan huske 50 Aar og mere tilbage, ikke har et helt Overblik, men ser Sagen i Forhold til sin egen Person. Historiens Traade har derfor ikke været lette at udrede, selv for en svøt Haand.

Waupaca har ellers ikke spillet saa lille en Rolle i den danske Immigrations Historie, idet der ikke alene er samlet og bosat en hel Del Danske i og om Waupaca; men Ønen har for mangfoldige af vore Landsmænd været den første Station i dette store Land, hvorfra de saa har vendt sig ad de forskellige Veje, som Vejledningen og Røsten har det.

Waupaca er dog kun en lille By paa omtrent 3000 Indbyggere, hvoraf Halvdelen er danske, og er Countys Hovedstad i Waupaca County. Den ligger smukt ved Stov og Es og har et veludviklet Landdistrikt rundt omkring sig. Dens Navn er indiansk og skal betyde „i Morgen“. Dette er saaledes at forstå. Fra „Gills Landing“ paa Little Wolf

River kunde Indianerne fordim gaa til Begyndningen den første Dag — hvorfor dette Navn ogsaa betyder „i Dag“. Dagen efter kunde de gaa til Waupaca — hvor en Flod dannede et lille Vandfald, og derfor blev dette Sted kaldet „i Morgen“. Efter sigende kom de første fem hvide Mænd til Waupaca i Foråret 1849. Den første Nat tilbragte de under Egene paa Klippen, hvor ved nu det danske Hjem staa. Det var en udehagelig Nat, thi det øregnede, og hvad de havde med af Tøj maatte de bruge til at dække deres Mel og Hælf med; derfor kunde de ikke komme til at ligge ned, men stod op i Regnvejret hele Natten. — Senere affridtede de sig hver 80 Acres Land, hvorpaa de bosatte sig. Det var Begyndelsen til Ønen. Indianerne var da mangfoldige paa disse Egne og var i mange Aar et udehageligt Nabo-skab for mange af de første Nybyggere.

Syv Aar efter, altsaa i 1856, kom den første Dansker til Ønen. Han var Stomager og hed De Larsen, — gamle De Larsen, som han i de senere Aar kaldtes i daglig Tale.

Han boede ogsaa hele sit Liv her i Ønen, naar undtages tre Aar, da han arbejdede paa Sæmmøllerne i Missigon, Michigan. Han saa Waupaca vokse op fra nogle faa Hjelleskure og blive til det, den nu er. Han var ogsaa med i den første Udvikling, tilhørte Helligaands Menighed og var en Tid Menighedsens Sekretær. I de senere Aar kom han paa Grund af Alderdomsfaagthed ikke meget i Kirke, og

han døde den 27. September 1916, 89 Aar gammel.

Efter ham kom der mange af vore Landsmænd ifær i 60 Aarene, 70 Aarene, og helt ned i Kirkerne og Salvefirmerne blev de ved at komme. Det var ifær Folk fra Laaland, Men og Sjælland, som fandt Vej til disse Egne. Underligt, at saa mange vovede alle Strabadserne, men den nemmere Adgang til Fortjeneste og et selvstændigt Hjem i dette Land og de smaa Aaer i det gamle Land forarsagede nok, at alle Betæneligheder overvandt.

En Immigrants Aaar var ellers ingenlunde lette i de Dage; Rejsen var besværlig i sig selv, thi Skibe var Bønder og Baner lignede ikke Nutidens, hverken i Ruffus eller Hurtighed; og saa forsøgte alle paa at bedrage dem, lede dem vild og tjene Pengene paa dem, om de kunde. Senere tog jo Regeringen sig af Immigranterne, og saa blev Forholdene betydelig lysere med Hensyn til at blive bedraget. Men selv om de i de tidligste Dage gik igennem meget, Maalet naaede de dog.

Der restte i 60 Aarene en Hof Immigrant fra Men, og de havde en Bliffenslager fra Stege til Leber. Det var han dygtig til, blandt andet fordi han ikke alene kunde tale Mønsif, men ogsaa lidt Tysk. Da de kom til Hamburg, mente de, at de paa Overrejsen maatte have noget særligt at styrke sig paa, hvorfor de besluttede i Fællesskab at købe et Anker Vin. Et Glas Vin var jo ogsaa særlig egnet til at hjælpe mod den slemme Søjhe. — Her kom Bliffenslagerens tykke Kundsaber til gode; man

jamtede Pengene og fulgte ham op til en Vinhandel, og han købte et helt Anker Vin. — Da de imidlertid vilde tage deres Gendom og bafse ned til Skibet, tilbød Fortællingen at føre det ned for dem. De gode Immigranter blev glade for en saadan Venlighed og gik. De kom ned til Skibet, men der var ingen Vin, og Skibet sejlede. Vinhandleren glæmte at sende Ankeret i rette Tid, og det havde endda kostet 11 Daler. Det eneste, de fik for Vinen, var en Bliffenslager til at tappe Vinen af Ankeret med, den gav de til Bliffenslageren for Vejledningen. Da de saa kom til Liverpool, købte de to store Duntke Whiffy; thi her var Atlanterhavet nær og særlig stærke nødvendigt. Velært af Erfaringen tog de Duntkene med sig, og min Hjemmelsmand spandt dem sammen med en Rem og tog dem over Skulderen, saa den ene hængte paa Ryggen og den anden paa Bynsitet. Han kom ogsaa godt om Bord med dem paa Skibet og gæmte dem i sin Kofje. Men nu skulde alle Immigranter inspiceres, og derfor maatte de op paa Dækket og staa i Linie, og det varede i flere Timer. Da vor Mønsbo kom tilbage til sin Kofje, fandt han vel Duntkene i god Behold, men Indholdet var sporløst forduftet. — „Det var nu ellers godt nok“, slattede min Medbejer, „thi nu kom vi i god Behold til Waupaca; hvordan det vilde have gaaet, om vi skulde have sat alle de vaade Varer til Røds, en en hel anden Sag.“

Der var en Laalænder, som slattede fra Østfosh til Waupaca for at bosætte sig der. Rede i Omegnen af Tremont, Wis., kunde han ikke finde Vejen og henvendte sig derfor til en Tysker, som stød og saveede Brænde. „Grade aus!“ sporede Tyskeren paa Spørgsmaalet om Vejen, og det tog Laalænderen som — lige ud, og saa førte han lige ud og endte nede i en Sump og kunde ikke komme videre. Ufortrødent vendte han om og førte tilbage, indtil han kom til Tyskeren igen, som fremdeles stød og saveede Brænde. — „Vil du ikke sige mig Vejen til Waupaca, for du var gaaet sidst.“ „Grade aus!“ svarede Tyskeren og saveede videre. Men nu kom det iltre laalandsvold i Skog, og saa er en Laalænder ikke at spøge med. — „Na, jeg skal grade aus-e dig“, raabte han, sprang af Boggen og tog en af Bogkæppene, og saa fik han den første Rø efter Roder. Det hjalp ham ikke en Gang, at han sprang over Sævelken, thi Laalænderen sprang med. — Da Tyskeren paa denne eftertrykke lige Maade var bragt til Jernstift med Bogkappen, kunde han godt vise den rette Vej, og saa ankom vor Laalænder i god Behold til Waupaca, og har boet der siden.

Denne Udtagelse skete i '70 Aarene, men selv om Rejsen blev nogenlunde overstaet, saa var der med ikke alle Prøvelser og Strabadser forbi; saa begyndte de nok først egentlig; thi saa skulde Immigranterne søge Arbejde og finde sig en Stilling, hvor han kunde leve. For de fleste blev det til en Kamp med Stoven, og den var jo heller ikke lille; det var ikke Smaating at saa Træerne ryddet, og Grunden fjernt frugtbart Agerland. — Der var vel nok saadanne, som gik til Grunde

I am Making a Small Town Business Pay Because I Know

By G. A. Garver, of Garver Bros. Company, General Merchants, Strasburg, Ohio*

I KNOW my sales slips are added correctly. There's only one way of being sure—and that's by adding them on a machine. Human addition means errors, no matter how careful the figuring.

And little errors have shipwrecked many a business.

Soon after it was bought I caught small errors enough to pay for my Burroughs.

I KNOW how much each clerk and each department sells each day. I have to know. Rule-of-thumb averages don't tell which department is paying, or which clerk is an asset—where I'm making my money.

I couldn't get this information every day if I didn't have my Burroughs to get it for me, speedily and accurately.

I KNOW the monthly total of sales and expenses. In other words I know every month exactly how I stand—how much I'm making and how I'm making it.

No man likes to do business blindfolded—but many do, because they hate to wade through a maze of figures to get to the light.

My Burroughs does this for me.

I KNOW how much money I have—how much in the bank, how much on bills receivable—all the time. Most retailers never check up their check-books—I do, and with my Burroughs it's easy.

Since I know my cash income and outgo every day, it's easy to keep track of my bank balance. But this represents only part of my money.

My accounts receivable are a real asset and it's as important to know their total daily as to know my bank balance.

My Burroughs gets me the information in a few minutes.

I KNOW what goods are on my shelves—and this means something in a general store like mine.

With this knowledge, I have very little slow-moving or dead goods piling up on me. Everything moves quickly—and quick turnovers mean big money. I couldn't keep track of my stock without my Burroughs.

I KNOW that my Burroughs Machine is one of the most profitable investments I have made. It's busy all day. It never tires, is always accurate, is always on the job.

I can't tell you all the things we use it for; but my advice to the storekeeper who wants to make his business pay big profits is—get a Burroughs.

98 Burroughs Models

The wide range of Burroughs Models includes a Burroughs for any business—large or small. Consult your banker or telephone book for the address of the nearest of the 189 Burroughs offices in the United States and Canada. Burroughs offices are also maintained in other principal cities of the world.

FIGURING AND BOOKKEEPING MACHINES PRICED AS LOW AS \$125 PREVENT COSTLY ERRORS—SAVE VALUABLE TIME

Burroughs

*The Store of Garver Bros. Company is widely known as "The Biggest Country Store in America." Its interesting history has been told in stories appearing in The Saturday Evening Post and American Magazine. Strasburg, Ohio, in the center of a ring of large cities including Coshocton, Canton, Akron and Cleveland, is a hamlet of barely 1,000 population. Yet the Garver Bros. Company in 1916 did a business of more than \$460,000, drawing trade from a wide radius of surrounding country. Garver Bros. Company has been using Burroughs Figuring Machines since 1912.